

Den digitale linedans

Læseren-vælger-selv-system

Brrrr-brrrr-brrrr. Telefonen vibrerer i min lomme. Jeg hader at skrive sms-beskeder, men jeg føler mig tvunget, og har med tiden lært at acceptere dette vilkår. Jeg fisker telefonen frem fra lommen og ser at det er en besked fra en kammerat: "wa så? By1 i aft1?". Er det sproglig opfindsomhed, eller er sprogets netværksforbindelse til den digitale tidsalder ved at blive klippet over? Lige meget hvad man mener, kan man i hvert fald ikke ignorere at der sker noget med sproget, når det tvinges ind i et medie som sms.

Kan du se problematikken i unges brug af sms og sms-sprog?

Nej: gå til 2.

Ja: gå til 3.

3

Et af problemerne i sms-sproget, er brugen af forkortelser hvilket er en konsekvens af den tekniske begrænsning i sms'ens 160 tegn. Det er vold mod sproget, vil mange mene. Søren Krarup brokker sig i et søndagstelegram i Berlinske Tidende, over at den indbyggede ordbog ikke kan skrive ord som: Nørrebrovenstreekstremistiske, propagandacentral, gammelstalinistisk, smædekampagne og rendestensfolk.

Er der noget Krarup har misforstået?

Ja – sms er jo slet ikke til den slags kommunikation. Gå til 5.

Nej – det er for dårligt. Gå til 6.

2

Omfanget og konsekvenserne af sms-forbruget er næsten umulige at overskue. I 2004 sendte danskerne 6,5 milliarder sms-beskeder. Med en gennemsnitspris på 25 øre pr. stk. svarer det faktisk til 1-1,5 promille af Danmarks BNP. Den eftertænksomme læser vil hurtigt omregne 6,5 milliarder beskeder til lidt over 1000 beskeder pr. person, eller ca. 3 beskeder om dagen, men så let er det ikke: det er nemlig hovedsagligt de 8-25-

årige der skriver de mange beskeder – faktisk så mange at man nogle steder er nødt til at behandle unge med smerter i håndleddene, når de i flere måneder har skrevet 1000-4000 beskeder om måneden. Alene omfanget af denne overdrevne kommunikation blandt unge, gør det umuligt at ignorere.

Kan du nu se at der er et problem?

Ja – det er da helt vildt! Gå til 3.

Nej – jeg forstår stadig ikke hvorfor det er et problem. Gå til 4.

4

k! d 4står azzå ik woffor unges brug a sms ka vær 1 problm. D r dr flere grunde t. sms r begræns1 t 160 tegn. Dr4 m d unge bruge 4kortlrs. Sætningr gøres kortre. Retstavng ignorr. Man endr m 1 sprg dr ik hængr samml. Ka d ovrhod1 læse d1te? J sys d r gr8!

Kunne du læse ovenstående?

Nej, så nu forstår jeg problemet. Gå til 3.

Ja, og nu forstår jeg problemet. Gå til 3.

Ja, men jeg ser intet alvorligt problem. Gå til 11.

11

Så har jeg desværre ikke flere gode argumenter, men kan blot oplyse dig om at du lader til at være enig med fx Ditte Laursen fra Sydjysk Universitet, der i en artikel i BT argumenterer for at unges brug af sproget i forbindelse med sms har en helt masse positive sider, da det er med til at gøre brugen af sproget langt større. Hvis du vil vide hvad jeg mener om problemet, så gå til 13. Ellers kan du stoppe her.

5

Der kan selvfølgelig være noget om at sms slet ikke er beregnet til den slags beskeder – at Krarup nok burde overveje at sms jo er en forkortelse for SHORT message system. Omvendt vil jeg argumentere med at unge

jo ikke kun bruger det til korte beskeder som ”vi mødes under uret kl. 10” og ”ok” men at sms jo i høj grad bruges til at føre noget der minder om egentlige samtaler. Derfor udgør sms-skrivningen en relativt stor del af mange unges skriverier, men netop fordi sms-sproget kun kan bruges til kommunikation mellem de unge internt, risikerer vi at der opstår en generationskløft, som hverken skyldes ideologiske eller religiøse forskelle, men ganske enkelt at kommunikationen bryder sammen. Forestil dig en jobansøgning på sms'sk, eller blot en lykønskning til farmors fødselsdag. Og lige sådan den anden vej: brevene fra det offentlige, i den cancellistiske stil, som aldrig bliver læst, lige meget om det så drejer sig om betaling af restskat, eller en notits om at den lejlighed man bor i skal rives ned om et halvt år. Udelukkende fordi man kun kan overskue de første 160 tegn, og derfor aldrig når til pointen.

Det er altså for dårligt med det sms-sprog – hvilke konsekvenser kan det ikke få? Gå til 10.

Hvordan løses dette problem? Gå til 13.

10

Brugen af sms-sprog kan få vidtrækkende konsekvenser. Det er uegnet til at beskrive særlige sanseindtryk og stemninger, da der kun er plads til overfladiske betegnelser, der grundet deres stadigt mere generaliserede betydning, gradvist devalueres, så de til sidst mister betydningen helt. At hygge sig, er blot et udtryk for at man er sammen med andre mennesker.

Gå til 13.

6

Ja, det kan da ikke passe at når man kan få en mobiltelefon til at optage og sende videoklip, at den så ikke kan lære at skrive sammensatte navneord. Fra et ingeniørmæssigt synspunkt er det utroligt, men omvendt skal man huske på at sms jo netop er en simpelt medie, der slet ikke bør bruges til den slags kommunikation. Det kan ganske enkelt ikke lade sig gøre at skrive hele sætninger, med længere, sammensatte navneord på den sparsomme plads. Konsekvensen bliver derfor et en-

ten/eller: enten er der kommunikation, på mediets vilkår, dvs. forkortelser og korte sætninger eller også er der slet ingen kommunikation.

Hvis du mener at:

Problemet er altså at sms-mediets vilkår ødelægger sproget, så gå til 8.

Det er godt at de unge kan kommunikere kort og præcist, så gå til 9.

7

Denne stil handler om sms-sprog, men hvis du læser dette, så har du snydt, for der er ingen henvisninger hertil. Pladsen bruger jeg derfor på at udrede nogle af de spørgsmål du måske sidder med, som fx hvorfor der er to afsnit med samme nummer. Det er for at indføre et tilfældighedsmoment. Normalt er der to parter der former en tekst: forfatteren forsøger at kommunikere et budskab af en art, og læseren der forsøger at afkode selv samme. Ved at gøre det tilfældigt hvilket afsnit der læses først, indføres en tredje instans, der som hverken afsender eller modtager bevidst er herre over. På samme måde tror jeg på at der er mange faktorer der spiller ind og påvirker sproget, som vi ikke er opmærksomme på. Selv hvis vi hypotetisk kunne blive enige om hvad vi mener om sms-sproget, og hvad vi så skal gøre ved det, så kan vi aldrig blive fuldstændige herrer over udviklingen.

Når du alligevel ikke gider følge systemet, er der ingen henvisninger herfra.

8

Umiddelbart kan det virke ødelæggende for sproget med overdreven brug af forkortelser og ultrakorte sætninger, men forskning tyder på at effekten i praksis kan være omvendt. En undersøgelse med 1682 norske skoleelever viser, at mere end halvdelen af eleverne er blevet bedre til at udtrykke sig kort og koncist – skriver BT, for som Ditte Laursen skriver: ”Sms'en handler ikke om at stave korrekt, det handler om at kommunikere, at blive forstået.” Og kommunikationen lykkes jo

netop mellem de unge. Hvis man ikke forstod indholdet, ville der aldrig blive sendt så mange beskeder. Det korte og præcise sprog er jo effektivt og det er jo netop det kommunikation handler om: at formidle et budskab så kort og præcist som muligt.

Hvis du tænker:

”Men sms-sprog duer jo ikke i et alm. brev”, så gå til 10.

”Fedt at de unge kommunikerer så effektivt” så gå til 9.

9

Det kan godt være at de unge kommunikerer meget, og at det faktisk er både kreativt og lærende at udnytte et ellers begrænset medie, men for mange unge udvikler det sig til et overforbrug, der ifølge Michael Rasmussen fra afhængighedscentret Udviklingshuset ved Karlebo, går udover andre aktiviteter, som lektielæsning, fritidsaktiviteter og familie. Desuden vil jeg mene at det er et stort problem hvis unge ikke kan finde ud af at være til stede der hvor de faktisk er, men i stedet konstant må sende beskeder rundt til folk som er alle mulige andre steder, hvilket Roger Buch tilsyneladende er enig i: ” I stedet for at være en del af deres fysiske sociale netværk sidder de unge og SMS'er som zombier, der mentalt befinder sig alle andre steder”. Det bliver en overkommunikation, som derfor ikke tjener noget egentligt formål.

Gå til 13

10

Det er rigtigt at sms-sprog og det fravær af normer som ligger i skrivestilen, ikke lader sig overføre til andre medier, men der er faktisk heller ikke noget der tyder på at det er tilfældet. De unge ved godt at deres kreative leg med sproget ikke gælder andre steder, så på det punkt er der altså ikke grund til panik.

Gå til 13

13

Kommunikation er vejen til formidling af information og dermed omformning af til viden, men overkommunikation er lige som i hvilket som helst andet misbrug, ikke sundt. Aktiv stillingtagen og debat ser jeg derimod som positivt, og det er jo netop hvad sms-sproget sætter gang i: en debat om det danske sprog, der som skriftsprog jo i øvrigt ikke er så gammelt som vi ofte bilder os ind¹. men ikke nok med det, for debatten udvider sig til at omhandle sprog og kommunikation generelt, ja hele vores kommunikations-kultur vendes og drejes.

For hvorfor skal vi lade os binde af et sprog, og nogle faste normer, hvis der findes en smartere måde at kommunikere på, spørger den nye Y-generation².

Jeg mener ikke der er nogen grund til at være så forskrækkede over sms-mediet. Personligt hader jeg det, dels fordi jeg personligt ikke kan få mit sprog til at flyde, og dels fordi jeg ikke evner at skrive i et anstændigt tempo. Derfor vælger jeg andre kommunikationsveje. På samme måde tror jeg at sms-forbruget har en selvregulerende effekt. For mig at se handler det om en balancegang. Det eneste vi ikke må, er at afbryde linedansen, for så kommer der aldrig noget stort-nummer.

¹ Det første store værk på rigtigt dansk, menes at være Christian III's bibel, som blev oversat i 1550.

² Y'et er et "why", og begrebet bruges bl.a. i en kronik i Politiken